

ابوالفضل علیخانی

فعالیت‌های جهادی
و آثار آن بر فرد و اجتماع

بسم پروردگار

سخن دبیرخانه

دبیرخانه جهادگران حوزوی با هدف رصد، ارتقاء، حمایت و ایجاد ارتباط بین گروه‌های جهادی حوزوی از سال ۱۳۹۸ فعالیت خود را آغاز نمود. نظر به تأکید رهبر معظم انقلاب مبنی بر ارائه «منظومه معرفتی اسلام» در موضوع خدمت‌رسانی، واحد علمی دبیرخانه خود را موظف به تولید محتوای مورد نیاز در همین راستا نموده است.

اگر مطالب مورد نیاز فعالیتهای جهادی را به دو بخش نظری و عملی تقسیم کنیم، «کاربرد» متکفل آن بخشی از مطالب است که کاربردی و عملیاتی به حساب می‌آیند و قرار است به مهارت‌های جهادگران بیفزاید.

در نوشتار پیش رو به اهمیت کارگروهی و تشکیلاتی در کلام مقام معظم رهبری حفظه الله پرداخته شده. همین طور این مطلب که اگر نیروهای انقلابی بخواهند در عرصه های مختلف جهاد موفق باشند، باید کارهای خود را ساماندهی کنند. با تقسیم کار و ایجاد ارتباط منطقی بین اجزای سازمان جهادی اهداف خود را پیگیری کنند؛ چرا که در کار شبکه ای و سازمانی با تقسیم کاری که اتفاق می افتد بار از دوش عده یا گروه خاص برداشته شده در کل سازمان توزیع شده، باعث پیشرفت سریع کار و در ضمن جلوگیری از فرسایش نیروها می شود و کارها بدون وقفه پیش خواهد رفت.

اهمیت ابعاد دیگر این سیاست مهم و دیگر مزایای کارهای جهادی در کلام مقام معظم رهبری حفظه الله و دیگر بزرگان و همین طور در تجارب جهادگران انعکاس یافته که مختصری از آن در این نوشتار به مخاطبان گرامی تقدیم می گردد.

امیدواریم که با نظرات و مخصوصاً تجارب ارزنده خود، این مجموعه که برخاسته از تجارب تعدادی از جهادگران است را ارتقاء دهید.

- اولین فعالیتهای جهادی ۴
- اردوهای جهادی ۴
- هدف گروه های جهادی: ساختن تمدن اسلامی ۵
- گروه های جهادی در عرصه بین الملل ۵
- ده برابر بیشتر ۶
- پیام ۹ بندی مقام معظم رهبری، سند فعالیت های راهبردی جهادی در گام دوم انقلاب ۷
- دبیرخانه گروه های جهادی در حوزه های علمیه ۸
- ویژگی گروه جهادی حوزوی ۸
- ضرورت کار تشکیلاتی در اردوهای جهادی ۱۰
- الگوهای مشابه کار جهادی در دنیا: جماعت تبلیغی ۱۱
- دوازده اصل فعالیت های جماعت تبلیغی ۱۲
- الگوهای مشابه کار جهادی در دنیا: سازمان US AID آمریکا ۱۳
- کار جهادی، خدمت به خود از مسیر خدمت به خلق ۱۵
- برکات کار جهادی ۱۶

اولین فعالیت‌های جهادی

فعالیت‌های جهادی هم‌زمان با آغاز انقلاب اسلامی با عنوان جهاد سازندگی در مناطق کم‌برخوردار کشور به فرمان امام آغاز شد. جوان‌های زیادی هم‌زمان که در جهاد نظامی مشارکت داشتند در بحث خدمت به مستضعفین و محرومین هم به توصیه و فرمان امام وارد میدان شدند و صحنه‌های غرورآفرینی را هم در این خصوص آفریدند مثل همان عکس‌ها و تصاویری که از حضرت آقا در ریاست جمهوری ایشان منتشر شد در جهاد گندم و نیازی که کشور در آن مقطع در فضای محصول گندم داشت با مجاهدت جوانان به بخشی از آن پرداخته شد البته آن نیاز مقطعی کشور در بحث گندم تا حدودی توسط جوانان جهادگر برطرف شد. اما فاصله‌ای بین فضای جهادی در کشور به وجود آمد با تغییر برخی از مسئولیت‌ها و دولت‌ها جهاد سازندگی از آن حرکت خودجوش و خودرو خود متوقف شد.

اردوهای جهادی

اما در سال ۱۳۷۹ مقام معظم رهبری در دیداری اشاره کردند به گزارشی که از سوی برخی از جوانان برای ایشان ارسال شده بود مبنی بر اینکه تعدادی از جوانان دانشجوی، طلبه و پزشک وارد مناطق محروم کشور می‌شدند و در آنجا ارائه خدمت می‌کنند به نحو مومنانه و برای جلب رضایت حضرت باری تعالی.

مقام معظم رهبری آنجا اشاره کردند که من بعد از دیدن این گزارش فرمان تشکیل بسیج سازندگی را دادم و به عموم جوانان در ایران اسلامی این فرمان را می‌دهم که فضای خدمت‌رسانی را تجربه کنند و در اردوهای جهادی حضور یابند. این اردوهای جهادی از سال ۷۹ شکل رسمی‌تری به خود گرفت، در سطح دانشگاه‌ها، مدارس دانش‌آموزی، در بین طلاب و در جمع هیئت‌ها و پایگاه‌های بسیج گروه‌های جهادی کم‌کم تشکیل شدند و برای خدمت به مردم در اوقات فراغت تحصیلی خود اعزام می‌شدند. حرکتی که برخاسته از اراده خود جوان‌ها بود و به صورت سازمان‌یافته و به معنای سازمانی شکل نگرفت بلکه خود جوانان بودند که وارد میادین شدند.

هرکسی با هر تخصصی که داشت در دوران فراغت تحصیلی خود خدمتی ارائه می‌کرد. گروه‌های جهادی پزشکی وارد مناطق می‌شدند و خدمت پزشکی خود را ارائه می‌کردند.

دانشجوها در رشته‌های مختلف از قبیل فعالیت‌های عمرانی و تاسیساتی و مباحث برق و نجاری و موارد مختلف خدمات تخصصی خود را ارائه می‌دادند. البته در کنار همه فعالیت‌های عام‌المنفعه بحث فرهنگی و مباحث دانش‌آموزان منطقه، فرزندان و خردسالان منطقه و فعالیت‌های اجتماعی هم در جای خود برقرار بود. این اردوهای جهادی تقریباً ده سال که از آن گذشت، سال ۸۹ مقام معظم رهبری یک دیدار عمومی با جوانان جهادگر و بسیج‌سازندگی داشتند. ۳۱ شهریور سال ۸۹ مقام معظم رهبری در دیداری جمله‌ای را خطاب به جمع حاضر فرمودند: «این حرکت گروه‌های جهادی شما و فعالیت‌های جهادی شما باید به قله‌های عالی اهداف انقلاب برسد.»

هدف گروه‌های جهادی: ساختن تمدن اسلامی

قله‌ی عالی اهداف انقلاب آن فرمایشی بود که حضرت آقا خطاب به گروه‌های جهادی اشاره فرمودند. اینکه گروه‌های جهادی دقیقاً در این حوزه باید چه کار کنند. ما از صحبت‌های خود آقا وقتی مرور می‌کنیم می‌بینیم که ایشان هدف عالی این انقلاب را تشکیل تمدن اسلامی بر شمردند و همین اخیراً نیز در بیانیه گام دوم به این مورد اشاره کردند و وقتی که از ایشان و صحبت‌های دیگرشان جستجو و تحقیق می‌کنیم می‌فرمایند: «اگر تمدنی شکل بگیرد به دو عنصر اساسی نیازمند است؛ تولید علم و تربیت انسان.» حال به عبارت اول از ایشان رجوع می‌کنیم؛

«این حرکت گروه‌های جهادی شما و فعالیت‌های جهادی شما باید به قله‌های عالی اهداف انقلاب برسد.»

گروه‌های جهادی در عرصه بین‌الملل

معنای آن این است که گروه‌های جهادی در واقع در حال تربیت انسان هستند برای تشکیل تمدن اسلامی و وقتی ما مقوله تمدن اسلامی را با آن مواجه هستیم، دیگر به مرزهای جغرافیایی ایران نباید بسنده کنیم. این آغاز تشکیل فعالیت‌های جهادی و خدمت‌رسانی در عرصه بین‌الملل بود. در واقع فعالیت‌های بین‌المللی گروه‌های جهادی پس از فرمایش مقام معظم رهبری آغاز شد چرا که دیدیم وقتی می‌خواهیم تربیت انسان صورت بگیرد، وقتی می‌خواهیم مقوله تمدن اسلامی دنبال شود این امر فقط محدود به جوانان ایرانی نیست و باید در سایر کشورها جوانان علاقمند به آرمان‌های انقلاب هم با گروه‌های جهادی آشنا شوند و در فعالیت‌های جهادی سهیم باشند و مشارکت داده شوند. گروه امام موسی صدر یکی از گروه‌هایی بود که بنده هم توفیق داشتم چند سال به عنوان مسئول این گروه و پیگیری کننده

انتقال تجربه فعالیت‌های جهادی به کشورهای دیگر سهیم باشم و این کار را در کشورهای مختلف دنبال کنیم با تکیه بر ظرفیت دانشجویان و طلاب غیر ایرانی که در حال تحصیل در ایران هستند و این الگو را به صورت نظری و عملی به آنها آموزش دادیم. تقریباً هشت سال این فعالیت با جوانان غیر ایرانی ادامه یافت و تاثیر خوبی هم در خود شرکت‌کنندگان و جوانان غیر ایرانی داشت. اما نتیجه این آموزش‌های نظری و عملی که در مناطق نیمه‌برخوردار کشور گروه‌های غیر ایرانی اعزام می‌شدند در ایام تعطیلات درسی‌شان و می‌رفتند خدمت‌رسانی مادی و معنوی می‌کردند و کارهای عمرانی و خدمات یدی و همچنین فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی و اجتماعی می‌کردند نتیجه‌اش این شد که در ده کشور این الگوی فعالیت‌های جهادی رایج در ایران به زمین نشست و جوانان کشورهای دیگر توانستند همین الگو را در کشور خود پیاده کنند و جوانان خودشان از مساجد، هیئت‌ها، کشافه‌ها و بخش‌های مختلفی که داشتند به این حرکت سوق دهند.

در سال ۹۸ نتایجی از فعالیت‌های جهادی در عرصه بین‌الملل به منصفه ظهور رسید و در زمین ده کشور دیگر نیز پیاده‌سازی شد و بنده هم در کنار ۴۱ نفر از جهادگران فعال کشور توفیق پیدا کردم و خدمت مقام معظم رهبری رسیدیم. در آنجا بود که گزارش عملکرد گروه‌هایی بین‌الملل را تقدیم مقام معظم رهبری کردیم. اولاً با تعجب و ثانیاً با محبت ایشان مواجه شدیم و فرمودند که چطور آنها را آموزش دادید و چطور آنها را با فضای جهادی این اردوها آشنا کردید که توضیحاتی را ارائه کردیم.

نتیجه تربیت انسان را ما در عرصه فعالیت‌های جهادی دنبال می‌کنیم. در واقع، شاه‌بیت فعالیت‌های جهادی همین یک عبارت تربیت انسان است که ما باید بتوانیم در فضای خدمت به مردم خودمان را آباد کنیم.

ده برابر بیشتر

نکاتی در دیدار با مقام معظم رهبری بیان شد و منجر به اتفاقاتی شد که در آخر عرایض به آن اشاره خواهم کرد. مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب به واژه اردوهای جهادی به عنوان محبوبیت افزا یاد کردند. مقام معظم رهبری بعد از بیانیه گام دوم با سلسله دیدارهای غیر رسمی با گروه‌های مردمی، هنری و مختلف داشتند و یکی از آن دیدارهایشان با گروه‌های جهادی بود که در آن دیدار عمده دوستان صحبت کردند و خدمت ایشان نکاتی را ارائه کردند، گزارش‌هایی دادند؛ بسیج سازندگی اشاره کرد به اینکه ما دوازده هزار گروه جهادی در کشور داریم، فعالیت‌های بین‌الملل را اشاره کردیم که در ده کشور آغاز شده، دانشجویها ارائه کردند و اقشار مختلفی که در دیدار بودند. مقام معظم رهبری پس از شنیدن همه صحبت‌ها و گزارش‌ها فرمودند که «همه این‌هایی که گفتید خیلی خوب بود خدا خیرتان دهد ولی کافی نیست، بروید و همه مواردی را که گفتید را ده برابر بیشتر انجام دهید.»

مقام معظم رهبری فرمان ده برابر بیشتر را فرمودند که خط حزب‌الله هم این عبارت ایشان را تیتتر کردند و بعد هم مقام معظم رهبری اشاره کردند به اینکه «غیر از اینکه خود شما ده برابر بیشتر از این فعالیت کنید به جهت این است که ده برابر این است که ظرفیت وجودی انسان این کشش را دارد که حتی صدها برابر بیش از آنچه که کار کرده و فعالیت کرده است بتواند ارائه بکند، غیر از این باز هم جمعیت شما کافی نیست؛ یعنی هم خود شما فعالیت‌هایتان را افزایش دهید و هم تعداد خودتان را افزایش دهید، شاید مجموع شما جهادگران کشور ده تا پانزده درصد از جوانان این کشور باشید که با مفهوم خدمت‌رسانی و فعالیت‌های جهادی آشنا هستید و مشارکت دارید. بروید آن نود درصد دیگری که هنوز محروم‌اند از محرومیت‌زدایی آنها را هم از محرومیت در بیاورید. کار شما محرومیت‌زدایی است. لذا جوانانی که هنوز در این صحنه وارد نشدند آنها را هم به صحنه بیاورید و کاری کنید که همه جوانان کشور ما با این فضای معنوی و این فضای خدمت‌رسانی آشنا باشند و مشارکت داشته باشند. بروید در محیط‌های کارتان گروه‌های جهادی را تشکیل بدهید، در محیط تحصیلتان گروه‌های جهادی را راه‌اندازی کنید و حتی گروه‌های جهادی خانوادگی فعال کنید.»

در همین دیدار بود که مقام معظم رهبری وقتی اشاره کردند به اینکه در محیط تحصیلتان گروه‌های جهادی راه‌اندازی کنید دغدغه تشکیل دبیرخانه هماهنگی گروه‌های جهادی در حوزه‌های علمیه برای بنده ایجاد شد و در کنار فعالیت بین‌المللی که از قبل داشتیم به این فکر افتادیم که باید در محیط تحصیلمان که حوزه علمیه هم هست این الگو و این فرایند گروه‌های جهادی نهادینه بشود و نتیجه آن دیدار این بود که دبیرخانه در دفتر آیت‌الله اعرافی تشکیل شد با این هدف که جمع جوانان جهادگر حوزوی دست به دست هم بدهند، تجارب همدیگر را دریافت بکنند، با همدیگر آشنا شوند و نتیجه آن این بشود که بروند آن نود درصد دیگر حوزوی که هنوز در فضای جهادی حاضر نشدند را به صحنه بیاورند. در مدارس علمیه، بین دانش‌آموختگان و همه اساتید و فضایی عزیزی که در حوزه علمیه هستند با این الگوی خدمت‌رسانی مانوس باشند و در کنار فعالیت‌هایی که در اردوهای جهادی متعارف است، فعالیت‌های یدی و خدماتی به فضای تبلیغی، فرهنگی و تاثیرگذاری‌های خاص خودشان که به عنوان کار ویژه روحانیت هم هست فضای تبلیغی ادامه دهند و دنبال کنند.

پیام ۹ بندی مقام معظم رهبری، سند فعالیت‌های

راهبردی جهادی در گام دوم انقلاب

در همان پایان شب ۱۰ مرداد سال ۹۸ مقام معظم رهبری یک پیام مکتوب ۹ بندی هم به جوانان جهادگر و بسیج سازندگی ارائه کردند که در آن نکاتی را فرمودند. در واقع این ۹ بند سند فعالیت‌های راهبردی جهادی در گام دوم انقلاب هست که مقام معظم رهبری به خوبی به آن اشاره کردند؛ یکی از آن

بندها همین مورد ارتباط گروه‌های جهادی با یکدیگر است. در فضای حوزوی ارتباطی بین گروه‌های جهادی برقرار نبود و لذا دبیرخانه به دنبال این ارتباط درون استانی و ارتباط بین استانی است. یکی دیگر از فرمایشات مقام معظم رهبری در پیام ۹ ماده‌ای ایشان این بود که فرمودند: «پیشرفت‌های چشمگیر شما و کارهای ارزنده‌تان، شما را از تعمیر سقف خانه آن پیرزن روستایی غافل نکند، این خدمات یدی به شما و کارتان نورانیت و برکت می‌بخشد.»

دبیرخانه گروه‌های جهادی در حوزه‌های علمیه

لذا ما گروه‌های جهادی را در حوزه این‌طور تعریف می‌کنیم که گروه‌های جهادی گروه‌هایی هستند که به عنوان فعالیت خدمات یدی و اجتماعی در مناطق وارد می‌شوند و حتما این اقدام را دارند و در کنارش به جهت هویت طلبگی‌شان و ناظر به آیه شریفه «فهل علی الرسل الا البلاغ المبین» وظیفه ابلاغ پیام و تبلیغ معارف دین را هم دارند و لذا گروه‌های جهادی حوزوی گروه‌هایی هستند که هم کار تبلیغی می‌کنند و هم مسئله خدمات اجتماعی و یدی را در مناطق به طور جدی دنبال می‌کنند.

با تشکیل دبیرخانه فعالیت‌های جهادی در سطح مدارس علمیه و دانش‌آموختگان گسترش کمی و کیفی پیدا کرد. اهدافی که دبیرخانه گروه‌های جهادی در حوزه علمیه دنبال می‌کند این است که ارتباط گروه‌های جهادی در سطح استان و در سطح بین استانی برقرار شود و دانش و مهارت فعالان جهادی حوزوی با برگزاری دوره‌های آموزشی و تولیدات محتوایی ارتقاء پیدا کند و خود این عزیزان ایجادکننده این دانش و توسعه دهنده این مهارت‌ها در سطح استان‌ها، مدارس علمیه و مناطق خودشان باشند.

از اهداف دیگر دبیرخانه گروه‌های جهادی اقدام بهنگام برای فعالیت‌های لازم در حوادث غیرمترقبه است. در این حوادث اقدام هماهنگ‌تر بین گروه‌های جهادی حوزوی لازم هست و در ایام عادی سال مثل زمان‌هایی که بلایای طبیعی بر این کشور نازل نشده و تعطیلات درسی مثل نوروز و تابستان هست گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه به مناطق کم‌برخوردار کشور بروند، به حاشیه شهرها بروند و در مناطق آسیب‌دیده مثل مراکز اصلاح و تربیت، زندان‌ها و بسترهای دیگری که جای خدمت کردن برای طلبه در آن فراهم است حضور یابند به نحوی که در هم‌افزایی با سایر گروه‌های جهادی و به دور از موازی‌کاری اتفاقات ارزنده‌ای صورت بگیرد. در واقع دبیرخانه گروه‌های جهادی صنف فعالان جهادی حوزوی است.

ویژگی گروه جهادی حوزوی

مقام معظم رهبری در مورد طلاب می‌فرمایند: «طلبه جهادگر، طلبه تلاش‌گر، طلبه‌ای که حاضر است خود را در میدان‌های خطر بیفکند، این‌چنین طلبه‌ای اگر مجهز به سلاح علم شد دنیایی در برابر او تاب مقاومت نخواهد داشت.»

اگر ما بتوانیم در کنار فضای درسی و علمی که باید است و لازم است برای طلبه، فعالیت‌های جهادی و اجتماعی و مباحث مشارکت در خدمات اجتماعی را جا بیندازیم و طلاب با این الگو عجین شوند برکت آن برای جامعه و بحث تمدن‌سازی اسلامی بسیار مهم و راهبردی خواهد بود. همین فعالیت‌های جهادی طلاب در دو سه سال اخیر در سیل، زلزله و کرونا سرمایه اجتماعی روحانیت و حوزه علمیه و حتی انقلاب را افزایش داد. «كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ»^۱ مردم با غیر زبان و با اعمال خود بمذهب حق دعوت نمائید.

امام موسی صدر در دهه چهل در مدرسه فیضیه سخنرانی داشتند و به اهمیت خدمت‌رسانی و خدمت کردن روحانیت در جامعه اشاره می‌کنند و به مصادیق آن در ادیان دیگر اشاره می‌کنند. تجربه لبنان ایشان را همین الان هم که به کشور لبنان بروید و از نزدیک بیروت را ملاحظه بکنید می‌بینید. هنوز تصاویر ایشان روی سر در خانه‌ها و دیوار شهر مکرر نصب است به طوری که شاید اگر امام موسی صدر را به چهره شناسید فکر می‌کنید که انتخاباتی در راه است و این شخص یکی از کاندیدهای انتخاباتی هستند اینقدر که عکس از ایشان روی دیوارها نصب است. نتیجه «اَلْاِنْسَانُ عَبْدُ الْاِحْسَانِ»^۲ انسان بنده نیکی است، هست. آن چیزی که ما در مبانی دینی و سیره اهل بیت فراوان از آن داریم که خدمت کنید و در سیره امیرالمومنین حتی در زمان خلافتشان در کوفه نیز این فضای خدمت کردن مستقیم را شاهد هستیم، حفر چاه، توزیع ارزاق بین خانه‌های نیازمندان و از این قبیل فعالیت‌هایی که امیرالمومنین هم شخصاً دنبال می‌کردند. ما جمله‌ای را از امام داریم که می‌فرمایند: «همین شما جوانان جهادگر هستید که با خدمات خود و نوکری خودتان در مناطق محروم بذر انقلاب را در دل جوان روستایی می‌کارید و او می‌شود سربازی برای امام زمان» این همان مصداق روایت «كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ» است. به تعبیر مقام معظم رهبری که می‌فرمایند: «شما در مناطقی که به اردوهای جهادی می‌روید، حتی اگر درس قرآن هم ندهید، خود حضور یک جوان مومن و متدین در یک مجموعه روستایی مظهر مجسم آیه قرآن است.^۳ آنها را به دین، به انقلاب و به معنویت سوق می‌دهد» همین صرف حضور جوانان جهادگر و طلاب و جوانان جهادگر حوزوی وقتی در میادین خدمت‌رسانی حاضر می‌شوید جز اینکه مردم منطقه با این حضور شما شگفت‌زده می‌شوند و تاثیرات معنوی می‌پذیرند جامعه نیز به سمت معنویت حرکت می‌کند و جوانان اقشار دیگر از حضور شما در فعالیت‌های جهادی بیشتر از پیش به دنبال این حرکت می‌دوند و راهبری جریان جهادی با حضور شما در فضای خدمت‌رسانی محقق می‌شود.

۱. بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار عليهم السلام ، جلد ۶۷ ، صفحه ۳۰۹ .

۲. غرر الحکم : ۲۶۳ .

۳. بیانات مقام معظم رهبری حفظه الله در دیدار جهادگران بسیج سازندگی - ۳۱/۰۶/۱۳۸۹ .

ضرورت کار تشکیلاتی در اردوهای جهادی^۱

به تجربه امام موسی صدر در لبنان اشاره کردیم، اینجا فرمایشی از ایشان در دهه چهل شمسی که در جمع طلاب و روحانیون در حوزه علمیه قم صحبت‌هایی داشتند را بیان می‌کنم و پس از آن اشاره ای به الگوهای مشابه خدمات اجتماعی در دنیا و سپس وارد موضوع انتظارات مقام معظم رهبری از گروه‌های جهادی خواهیم شد. امام موسی صدر در ابتدای صحبت‌های خود در آن سخنرانی به اهمیت نظم و کار تشکیلاتی در بین روحانیت اشاره می‌کنند و جمله معروف ایشان است که در صدها سال پیش همه چیز در دنیا به صورت فردی پیش می‌رفت؛ اقتصاد فردی بود، تجارت فردی بود، دولت‌ها به صورت دیکتاتوری و فردی کار می‌کردند و اگر چنین شخصی، چنین مبلغی در همان زمانی که همه چیز فردی کار پیش می‌رفت او هم فردی تبلیغ و عمل می‌کرد جای اشکال نبود، اما امروز که دنیا به صورت تشکیلاتی وارد می‌آیدین می‌شود، تجارت‌ها و شرکت‌های بزرگ اقتصادی راه‌اندازی شدند، دولت‌ها و جناح‌های حزبی و سیاسی راه افتاده اگر باز مبلغ دین بخواهد به صورت فردی عمل بکند و تنهایی وارد عرصه تبلیغ بشود به تعبیر امام موسی صدر کلاهمان پس معرکه است و نخواهیم توانست در این دنیای امروزی و این دنیای تشکیلاتی امروز بر مسائل و مشکلات فائق بیاییم.

جمله مشهوری از مقام معظم رهبری هست که می‌فرمایند: «این انقلاب به واسطه کار تشکیلاتی کردن صورت گرفت، هیچ کاری در دنیا بدون تشکیلات پیش نمی‌رود، انقلاب اسلامی ایران هم بدون تشکیلات پیش نرفت و پیروز نشد»^۲

در ادامه صحبت‌های امام موسی صدر به نحوه تبلیغ سایر ادیان در کشورهایی که از نزدیک دیدند و تحقیقات میدانی داشتند اشاره می‌کنند؛ به تبلیغ مسیحیان در کشورهای آفریقایی اشاره می‌کنند و می‌گویند: «در آنجا گروه‌های مسیحی برای تبلیغ می‌آمدند و آن قدر مصمم بودند که گروه اول در یکی از کشورها خورده شدند.» یعنی مردم منطقه آن قدر به لحاظ دانش و فرهنگ سطح پایینی داشتند که این مبلغین مسیحی را پختند و خوردند، هرچند تعبیر مزاح‌آمیزی است ولی واقعیت دارد. اما مسیحی‌ها باز از این قضیه عقب ننشستند و گروه‌های تبلیغی بعدی‌شان را فرستادند، طوری که امام موسی صدر نقل می‌کند الان نیمی از جمعیت آن کشور مسیحی هستند. این‌ها صحبت‌هایی است که امام موسی صدر تقریباً پنجاه سال پیش به آن اشاره کردند و این روشن‌گری را برای طلاب می‌کند که شما باید به صورت

^۱. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید مقاله "نگاهی به اهمیت «تشکیلات» در سیره شهید بهشتی" را در آدرس ذیل دنبال کنید.

<https://irdc.ir/fa/news/۶۹۵۱/>

و مقاله "تشکیلات و کار تشکیلاتی و وجه تمایز آن با کار گروهی و کار جمعی" را در آدرس ذیل مطالعه کنید.

<https://fadak.ir/fa/Article/۱۰۰۰۶۹۸>

^۲. مقام معظم رهبری - مصاحبه با روزنامه اطلاعات ۲۷/۱۱/۱۳۶۰

تشکیلاتی وارد شوید، به صورت گروهی وارد عرصه تبلیغ شوید و اشاره درستی است؛ یکی از ویژگی‌های خوبی که ما در عرصه جهادی داریم این است که به صورت گروهی و جمعی وارد مناطق می‌شویم و کار گروهی و تشکیلاتی را تمرین می‌کنیم اما هنوز هم در این حوزه دچار ضعف هستیم و گاهی تمایل به فردی عمل کردن در حوزه تبلیغ و ابلاغ پیام داریم.

در فضای تبلیغ گروهی و کار خدمات اجتماعی به صورت تشکیلاتی ما بهائیت را می‌بینیم که در کشور ما هم به صورت جمعی در مناطق وارد می‌شوند و فعالیت‌های متعددی از قبیل فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی و فعالیت‌های خدماتی و یدی انجام می‌دهند که وقتی در جمع دوستان غیر ایرانی ارائه می‌کردم یکی از افرادی که اهل کشور کلمبیا بود دقیقاً تایید کرد و گفت که ما همین الگوی بهائیت را در کشور خودمان داریم می‌بینیم که دارند این فعالیت را در کشور ما انجام می‌دهند. نمونه‌های مشابهی برای بررسی وجود دارد. مانند ما در ایران آنها هم در کشورشان اردوهای جهادی دارند و از طریق خدمت به خلق، تبلیغ می‌کنند و عقاید خودشان را نشر می‌دهند به این دلیل که آیه شریفه می‌فرماید:

« فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ ^۱ »

« ای پیامبر اگر اخلاق خوب تو نبود مردم از اطراف تو پراکنده می‌شدند. »

الگوهای مشابه کار جهادی در دنیا: جماعت

تبلیغی

رسول گرامی اسلام با قدرت اعجازی هم که دارند باز هم اخلاق خوبشان است که مردم را دور ایشان جمع می‌کند. ما مبلغان دین و طلبه چه بسا باید در فضای اخلاق خوب و محبت کردن به مردم پیشرو باشیم، کاری که مجموعه جماعت تبلیغی در دنیا از این راهبرد استفاده می‌کند و پیام خود را به مردم مناطق مختلف با شیوه خدمت و محبت دنبال می‌کند. اولین مجموعه‌ای که قصد داریم به شما معرفی کنیم جماعت تبلیغی است.

جماعت تبلیغی در اوایل قرن ۱۹ ایجاد شد و فردی به نام مولانا الیاس به عنوان مبدع این حرکت در بین مکتب دیوبند مشهور است و در مناطق رفتند و تحصیل علوم دینی کردند در شبه قاره هند. خود این فرد نقل می‌کند که «در یک منطقه‌ای رفتم دیدم مردم آن منطقه اطلاعات دینی اولیه را هم ندارند، اصلاً نه شهادتین و نه مباحث غسل و کفن و نه در فضای ازدواج اطلاعاتی ندارند و در جریان امور دینی هیچ‌یک از موضوعات مرتبط با زندگی نیستند، به فکر تاسیس یک مدرسه علوم دینی در آن منطقه افتادم؛ تشکیل

^۱. سوره آل عمران ۱۵۹.

شد، تاسیس شد، جوانانی از آن منطقه آمدند و باز دیدیم که اطلاعات دینی مردم و دانش دینی آنان افزایش پیدا نکرد، فقط همان افرادی که در مدرسه بودند اطلاعاتی به دست آوردند. به این فکر افتادیم که باید وارد خانه‌های مردم شویم و به مناطق دور افتاده و محروم کشور برویم و پیام خود را به آنها برسانیم. طیب دوار بطبه عمل کنیم.»

مجموعه جماعت تبلیغی امروزه بالغ بر دو میلیون مبلغ در سال اعزام می‌کند و شاید این عدد کمی هم باشد به نسبت عدد واقعی که این‌ها دارند و این‌ها در ایام مختلفی از سال و در بازه‌های متنوع به صورت گروه گروه در این مناطق حاضر می‌شوند، گروه‌ها به صورت سه روزه، هفتگی، ماهانه اعزام می‌شوند و حتی گروه‌هایی هستند که یک سال در مناطق مستقر می‌شوند و به دنبال رساندن پیام هستند، با ابزار خدمت و محبت. جماعت تبلیغ در کشورهای شبه قاره هند و کشورهای آفریقایی و ایران هم نسبتاً فعال هستند. این‌ها دوازده اصل را در فعالیت‌های تبلیغی خود دارند که چهار مورد از این موارد الزامی و ضروری است و هر مبلغی که وارد منطقه می‌شود باید این چهار مورد را در خود داشته باشد. قابل ذکر است که این افراد لزوماً تحصیلات حوزوی ندارند، ممکن است یک پزشک برای تبلیغ و انتقال مفاهیم دینی برود، یا حتی کسی که کارگر معمولی است این کار را انجام دهد؛ در واقع تبلیغ دین یک وظیفه عمومی بین افراد تلقی می‌شود و اختصاص به طلاب علوم دینی ندارد. این چهار اصل چیست؟

دوازده اصل فعالیت‌های جماعت تبلیغی

اصل اول: دعوت؛ وقتی افراد وارد مناطق می‌شوند باید دعوت به دین کنند.

اصل دوم: عبادت؛ این افراد باید در مناطقی که وارد می‌شوند بسیار مهذب برخورد کنند.

اصل سوم: تعلیم؛ یعنی در زمانی که به دنبال تبلیغ دین هستند کتب حدیثی و مبانی دینی را خودشان نیز مطالعه کنند و بتوانند تدریس کنند.

اصل چهارم: خدمت؛ همه اعضای جماعت تبلیغی وقتی در مناطق وارد می‌شوند باید به صورت یدی هم خدمت کنند و تبلیغ آنان با این اصل ضریب پیدا می‌کند. خدمت می‌کنند و به برادران دینی خود محبت مستقیم می‌کنند.

چهار اصل دیگر که بهتر است در صورت امکان انجام بشود و مستحبی است: کم‌تر بخورند؛ کم‌تر

بخوانند؛ بیشتر اوقاتشان را در مسجد آن محل باشند؛ و کم‌تر صحبت کنند.

چهار اصلی که نباید انجام دهند این است:

از وسایل دیگران بدون اجازه استفاده نمی‌کنند؛ رغبت به دنیا نشان نمی‌دهند؛ از دیگران تقاضای لسانی نمی‌کنند و کارهایشان را خود انجام می‌دهند؛ و در مورد مسائل دنیا با مردم صحبت نمی‌کنند.

این مجموعه جماعت تبلیغی است. در مورد مجموعه بهائیت نیز توضیحاتی ارائه دادم. کشیش‌های مسیحی در مناطق آفریقایی نیز از همین راهبرد استفاده می‌کنند و با محبت وارد مناطق می‌شوند. آیه شریفه قرآن می‌فرماید:

« فَمَنْ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ »^۱

« پس هرکس به شما و حقوق شما تعدی و تجاوز کرد با او بیه همان شیوه ی خودش مقابله و تلافی کنید. »

تهاجم فرهنگی در فضای خدمت‌رسانی هم هویداست و اگر می‌خواهید شما هم به دشمن ضربه بزنید باید با ابزار خدمت هم در منطقه حاضر بشوید.

الگوهای مشابه کار جهادی در دنیا: سازمان US AID آمریکا

بیشتر اشاره کردیم که فعالیت‌های جهادی در ایران الگوهای مشابهی هم در کشورهای دیگر و ادیان دیگر دارد که مقصود همگی رساندن پیام و تبلیغ عقایدشان و اهداف سازمان، جریان و حزب دینی و سیاسی‌شان است و این را با خدمت به مردم در مناطق دنبال می‌کنند. همه این‌ها در رابطه با حدیث « الإِنْسَانُ عَبْدُ الإِحْسَانِ » است، هر کسی به مردم خدمت می‌کند اوست که می‌تواند تعیین تکلیف کند و عبارت «سید قوم خادمهم» را جاری سازد. خدمت می‌کنند و برآورد مردم آن مناطق هم این می‌شود که خدمت صادقانه است اما خبر ندارند که برخی سازمانها به دنبال چه اهداف شومی در آن مناطق هستند.

سازمان US AID آمریکا سازمانی است که به تعبیر خودشان به دنبال گسترش عدالت در کشورهای عقب‌مانده و کشورهای جهان سوم هستند. خصوصا در مناطقی که بعد از جنگ و حوادث و بلایای طبیعی دچار عقب‌ماندگی شدند وارد شده و خدمت می‌کنند. در کشورهای شبه قاره، در کشورهای آفریقایی و در مناطق آمریکای لاتین حضور فعالانه دارند و در عرصه‌های مختلف آموزشی، بهداشتی، زیرساخت‌ها و فضاهای مختلف مورد نیاز مردم کشورها وارد می‌شوند و ارائه خدمت می‌کنند. این مواردی که گفتم هم در فضای اینترنت قابل دستیابی است و هم از زبان خود جوانان غیر ایرانی کارکرد آنها را شنیده‌ام و در این زمینه مستنداتی را نیز ارائه نموده‌ام.

سازمان US AID سومین رکن وزارت خارجه آمریکا است و با وزارت آمریکا هم ارتباط تنگاتنگی دارد. آمریکایی‌ها در دنیا برای رسیدن به هدفشان که سلطه بر جهان است سه شیوه اقدام دارند. اقدام

^۱. بقره ۱۹۴.

اولشان نظامی است و در کشورهای مختلف دنیا به صورت نظامی وارد شدند تا بتوانند آن کشورها را تابع خودشان کنند، یکی از شیوه‌های ورود آمریکا در کشورها اقدام دیپلماسی است که برای بسیاری از کشورها از روش دیپلماسی وارد می‌شود و سعی می‌کند خود را حاکم بر مسئولین آن کشور قرار دهند. سومین روش آنها برای ورود به کشورها شیوه خدمت‌رسانی است که در قالب سازمان US AID اتفاق می‌افتد. این سازمان در بسیاری از کشورهای دنیا شعبه دارد و سعی می‌کنند از مردم بومی آن مناطق در فعالیت‌های خودشان استفاده کنند و عضوگیری کنند

در شمال پاکستان که یک منطقه شیعه‌نشین و مسلمان‌نشین است آنها رفتند و به شیوه‌های مختلف خدمات متعدد زیرساختی ارائه کرده‌اند از آماده کردن مباحث علمی و درسنامه برای نظام آموزشی آنها تا ساخت مدارس و دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و مراکز مهارتی یا حتی ساخت مسجد و حسینیه، تا مردم مناطق باور کنند که آمریکا با نیت خالصانه وارد کشورشان شده و اینکه به آنها گفته شده آمریکا شیطان بزرگ است، اشتباه است. از پاکستان افرادی می‌گفتند که بچه‌های ما سوال می‌کنند که کی گفته که آمریکا شیطان بزرگ است؟ اگر همین آمریکا در منطقه ما بیمارستان نمی‌ساخت مادر من در بیماری خود از دنیا می‌رفت و من الان مادر نداشتم.

این تاثیر خدمت‌رسانی است، طوری که عقاید جوانان و نسل‌های آینده را تغییر می‌دهد. اصلا هدف آنها به بیان خودشان تغییر چهره دولت و ملت آمریکا در جوامع مختلف است که با توزیع ارزاق و بسته‌های معیشتی و لباس و ساخت مراکز درمانی و آموزشی و تحصیلی و عبادی و تفریحی این هدف را دنبال می‌کنند و مردم را به خودشان علاقمند می‌کنند.

ما نیز دقیقا دنبال همین اهداف هستیم لکن با اراده الهی و با نیت جلب رضایت الهی به دنبال این هستیم که به مردم مناطق کم‌برخوردار کشورمان خدمت کنیم که الحمدلله خدمت همیشه برقرار است. گاهی در فضای سیل و زلزله برمی‌تابد که ما حضور بهنگام و سریع در منطقه داشته باشیم و نیاز لحظه‌ای مردم اصلاح منازل و تعمیر و بازسازی و شست و شوی لوازم آنهاست و گاهی هم ساختن مسجد و مدرسه است.

در ۲۵ اردیبهشت سال ۹۵ مقام معظم رهبری می‌فرمایند: «طلاب سه ماموریت دارند: هدایت دینی، هدایت سیاسی و خدمات‌رسانی اجتماعی» و بعد از آن اشاره می‌کند به اینکه طلاب بروند بیمارستان‌سازی کنند مدرسه‌سازی کنند اینها به لحاظ ظاهری مشابه همان الگویی است که سازمان US AID آمریکا به دنبال آن است، همان الگوی مبلغین مسیحی یا جماعت تبلیغی یا بهائیت است. لیکن ما در متن دین خود این الگوها را به وفور در سیره اهل بیت می‌بینیم و توصیه‌های مکرری در روایات در اهمیت غمخواری و خدمت خالصانه برای مردم و تاثیرات این کار هست. در قرآن بسیار به واژه‌های تعامل و انفاق و عبارات

مشابه اشاره شده است. سازمان US AID آمریکا با همین رویکرد در مناطق فعالیت می‌کند و اگر همین شیوه را دنبال کند چرا باید در کارش موفق نباشد؟ ولیکن در کار آنها برکت اخلاص و ایمان و معنویت نیست. طبیعی است که اگر ما جهادگران حوزوی و جهادگران مسلمان اخلاص و برکت و معنویت را در کار خود قرار دهیم و لحاظ کنیم و مراقبت کنیم حتما برکت کار ما بیش از پیش نمایان خواهد شد و بر همه این جریان‌ها مذکور فائق خواهیم آمد. فکر می‌کنید انتظار مقام معظم رهبری از گروه‌های جهادی در ایران اولاً و بالذات چیست؟ آیا رساندن خدمت به مردم و رفع محرومیت از جامعه انتظار اول مقام معظم رهبری است؟ آیا فعالیت‌ها و کسب رضایت عمومی از نظام اسلامی و انقلاب مورد انتظار ایشان است؟

کار جهادی، خدمت به خود از مسیر خدمت به خلق

مقام معظم رهبری در صحبت‌هایشان اشاره می‌کنند که مهم‌تر از خدمتی که شما دارید به مردم می‌کنید خدمتی است که به خودتان می‌کنید، در واقع آنچه که مقام معظم رهبری از گروه‌های جهادی انتظار دارند و به دنبال افزایش کمی و کیفی این فعالیت در بین جوانان کشور هستند، افزایش معنویت در جامعه و در بین جوانان و علاقمندی به این مسیر تعالی و رشد است که به واسطه هم‌نشینی با ضعفا و فقرا به صورت سریع‌تر و جدی‌تر دنبال می‌شود. در فرمایشات و بیانیه گام دوم اردوهای جهادی را به عنوان یک عامل معنویت‌افزا اشاره می‌کنند^۱ یا جمله‌ای از امام خمینی (ره) هست که می‌فرمایند: «تنها کسانی تا آخر خط با انقلاب می‌مانند که طعم فقر و محرومیت را چشیده باشند»

اینکه من جوان در فضای جهادی و خدمت‌رسانی حاضر می‌شوم انتظار اول مقام معظم رهبری ساختن خود من است^۲؛ خودسازی اولین انتظار در فضای جهادی است. در این سال‌ها در فضای دانشجویی،

^۱ . مدیریت جهادی و اعتقاد به اصل «ما میتوانیم»؛ عامل عزت و پیشرفت ایران در همه‌ی عرصه‌ها به‌رغم همه‌ی این مشکلات طاقت‌فرسا، جمهوری اسلامی روز به روز گام‌های بلندتر و استوارتری به جلو برداشت. این چهل سال، شاهد جهادهای بزرگ و افتخارات درخشان و پیشرفتهای شگفت‌آور در ایران اسلامی است. عظمت پیشرفتهای چهل‌ساله‌ی ملت ایران آنگاه بدرستی دیده می‌شود که این مدت، با مدتهای مشابه در انقلابهای بزرگی همچون انقلاب فرانسه و انقلاب اکتبر شوروی و انقلاب هند مقایسه شود. مدیریتهای جهادی الهام‌گرفته از ایمان اسلامی و اعتقاد به اصل «ما میتوانیم» که امام بزرگوار به همه‌ی ما آموخت، ایران را به عزت و پیشرفت در همه‌ی عرصه‌ها رسانید.

مدیران جوان، کارگزاران جوان، اندیشمندان جوان، فعالان جوان، در همه‌ی میدانهای سیاسی و اقتصادی و فرهنگی و بین‌المللی و نیز در عرصه‌های دین و اخلاق و معنویت و عدالت، باید شانه‌های خود را به زیر بار مسئولیت دهند، از تجربه‌ها و عبرتهای گذشته بهره‌گیرند، نگاه انقلابی و روحیه‌ی انقلابی و عمل جهادی را به کار بندند و ایران عزیز را الگوی کامل نظام پیشرفته‌ی اسلامی بسازند.

^۲ . شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه هرچه بیشتر رشد کند برکات بیشتری به بار می‌آورد؛ این، بی‌گمان محتاج جهاد و تلاش است و این تلاش و جهاد، بدون همراهی حکومتها توفیق‌چندانی نخواهد یافت. اخلاق و معنویت، البته با دستور و فرمان به دست نمی‌آید، پس

دانش‌آموزی، محلات و در بین طلاب تأثیرات این خدمت‌رسانی به مردم که اولاً به خود انسان برمی‌گردد و دعای خیر مردم پشت سر جوانان به جا می‌گذارند و بیمه ادامه مسیر در فضای تحصیلی و خانوادگی و همه عرصه‌های زندگی نیز هست قابل مشاهده است.

این روایت شریفی که می‌فرماید: «إِنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ»^۱ ما داریم از این نعمت‌های الهی بهره‌مند می‌شویم و به نوعی نورانیت و برکت را در وجود خودمان افزایش می‌دهیم و مهم‌ترین چیزی که در این اردوهای جهادی برایمان حاصل می‌شود رضایت الهی است. لبخند روی لب‌های کودک روستایی یا پیرمرد از کار افتاده در منطقه محروم عین رضایت الهی است که ما با خدمت‌رسانی در ایام فراغت تحصیلی به دنبال آن هستیم.

نکته حائز اهمیت است که باید به آن اشاره کنم. عملیات‌های جهادی را در ایام تعطیلات درسی تعریف کردیم. به تعبیر مقام معظم رهبری شما درستان را بخوانید، پژوهستان را خوب انجام دهید، در اوقات فراغت و تعطیلات درسی فرصت اردوهای جهادی را غنیمت بشمرید^۲ و زندگی‌تان را به دو بخش تقسیم کنید: جهاد و جهاد؛ جهاد علمی و جهاد خدمت‌رسانی

برکات کار جهادی

در پایان می‌خواهیم به این برسیم که انتظار مقام معظم رهبری از گروه‌های جهادی چیست و چه برکات و فوایدی در گروه‌های جهادی برای شرکت‌کنندگان، مردم و جامعه دارد. پیشتر اشاره کردیم به اینکه مقام معظم رهبری اولاً و بالذات از فعالیت‌های جهادی تربیت خود جهادگر را مطالبه دارند و این اتفاق اگر بیفتد نتیجه تمدنی خواهد داشت و آن فرمایش مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه «این حرکت گروه‌های جهادی شما و فعالیت‌های جهادی شما باید به قله‌های عالی اهداف انقلاب برسد» را محقق خواهد کرد. در واقع می‌خواهیم شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های جهادی به لحاظ معنوی رشد و ارتقاء پیدا کنند. در بیانیه گام دوم هم به این موضوع به عنوان عامل معنویت‌افزا اشاره شد.

حکومتها نمیتوانند آن را با قدرت قاهره ایجاد کنند، اما اولاً خود باید منش و رفتار اخلاقی و معنوی داشته باشند، و ثانیاً زمینه را برای رواج آن در جامعه فراهم کنند و به نهادهای اجتماعی در این باره میدان دهند و کمک برسانند؛ با کانونهای ضد معنویت و اخلاق، به شیوه‌ی معقول بستیزند و خلاصه اجازه ندهند که جهنمی‌ها مردم را با زور و فریب، جهنمی کنند.

بیانیه گام دوم بخش توصیه‌ها

^۱ امام حسین (علیه السلام)

وَ كَانَ يَقُولُ: حَوَائِجُ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تَمَلُّوا النَّعْمَ فَتَحُورَ نِقْمًا.

بدانید نیازهای مردم به شما از نعمت‌های خدا بر شماست از این نعمت ناراحت نشوید که به نعمت تبدیل می‌شود.

کشف الغمّة فی معرفة الأئمّة ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲

^۲ بیانات در دیدار جهادگران بسیج سازندگی ۳۱/۰۶/۱۳۸۹ .

در کنار فضای معنوی و تربیتی که اردوها و فعالیت‌های جهادی دارند که بابت این باید اساتید بنام ده‌ها منبر ارائه کنند، یکی از برکات فعالیت‌های جهادی تمرین کار تشکیلاتی است. در توضیحات قبلی خود به این اشاره کرده بودم که ویژگی خوب اردوهای جهادی این است که یک فرصت تشکیلاتی به ما می‌دهد که بتوانیم تمرین کنیم و تجربه کار تشکیلاتی و مدیریتی به دست بیاوریم.

یکی دیگر از برکات فعالیت‌های جهادی ایجاد حس مسئولیت‌پذیری در جوان است. مسئولیت خدمت به مردم و مستضعفین و به تعبیری از امام خمینی (ره) می‌فرمایند: «تمام ادیان آسمانی از بین توده‌ها برخاسته است و با کمک مستضعفین بر مستکبرین حمله برده است، مستضعفین در همه طول تاریخ به کمک انبیاء برخاستند و مستضعفین بر تمام ادیان حق دارند. پیامبر گرامی اسلام هم از تبلیغ مستضعفین حکومت تشکیل دادند ... انقلاب اسلامی ما هم به واسطه همت و قیام مستضعفین بر پا و اقامه شد و در واقع مستضعفین بر گردن همه ما حق دارند»

این حس مسئولیت‌پذیری در اردوهای جهادی در شرکت‌کننده ایجاد می‌شود که تو باید به ولی نعمت خود خدمت ارائه کنی و این وظیفه توست، همان وظیفه‌ای که مقام معظم رهبری نیز در فرمایش خود به عنوان خدمات‌رسانی اجتماعی اشاره کردند و همان وظیفه‌ای که امیرالمومنین در عمل به ما نشان دادند و این فضای خدمت‌فضایی است که حتی برای وظایف دیگرمان مثل درس خواندن نیز مفید هست. طلبه‌ای که در اردوهای جهادی شرکت می‌کند واقعیت‌های زندگی مردم را لمس می‌کند، بهتر درس می‌خواند، بیشتر و با جدیت و جهاد درس می‌خواند تا بتواند ناظر بر آن مسائلی که از نزدیک دیده و فهمیده است تحصیلش را کیفی کند. این برکت حضور در اردوهای جهادی است. مقام معظم رهبری جایی در جمع نخبگان فرمودند: «شما به جای سفر به کشورهای اروپایی که برای شما تدارک می‌بینند به این اردوهای جهادی بروید، برکت این اردوهای جهادی به مراتب برای شما بیشتر است از حضور در سفرهای اروپایی. شما را با متن زندگی مردم آشنا می‌کند، بالقوه‌های درونی شما را بالفعل می‌کند»

شما در فضای انتزاعی دارید تحصیل می‌کنید، دانشجوی به نحوی و طلبه هم به نحوی دیگر. اما چه موقع می‌خواهی از این دانشی که به صورت ضمنی و نظری به دست آوردی استفاده کنی؟ کجا می‌خواهی آموخته‌هایت را به منصفه ظهور برسانی و اشکالات خودت را در عمل ببینی؟ آیا آن وقتی که مدیر یک مجموعه شدی، مسئولیت کلانی گرفتی و جایی قرار گرفتی یک خطای تو بخشی از زندگی مردم را با اشکال مواجه کند و تصمیم نابخای تو مسائل و مشکلات بزرگی را بیافریند؟ یا در فضای اردوهای جهادی که در کنار دوستان فرصت اصلاح آسیبها و خطاها در فضای جمعی و گروهی هست؟

گروه جهادی ضربه‌گیر خطای تو می‌شود، این یکی از برکات حضور در اردوهای جهادی است که بالقوه‌های درونی با کم‌ترین آسیب و با کم‌ترین اشکال بالفعل می‌شود. سپس مقام معظم رهبری

می‌فرمایند: «منافاتی بین کارهای علمی و فعالیت‌های جهادی نیست، می‌توان در عین حالی که نخبه علمی بود، عضو گروه‌های جهادی هم بود و به درد مردم رسید»

این حرف برخی که می‌گویند ما فعلاً داریم درس می‌خوانیم و در زمان دیگر و سال‌های آینده به این خدمت‌رسانی‌ها مشغول خواهیم شد، توجیه نابجایی است و تاکید مقام معظم رهبری بر حضور فعالان در فعالیت‌های خدماتی، اجتماعی و جهادی در اوقات فراغت تحصیلی هست. با زندگی مردم آشنا شدن نیاز هر جوانی است که می‌خواهد برای آینده انقلاب اسلامی مفید باشد. در اردوهای جهادی شما با زندگی مردم آشنا می‌شوید. در کار و خدمت جهادی، برکات معنوی و رضایت الهی و دعای خیر مردم و روشنی دل به دست می‌آید، احساس شغفی در وجود تک تک جهادگران از خدمتی که ارائه می‌کنند حاصل می‌شود؛ اما یکی از دیگر برکات آن مقابله و مواجهه با آفت‌های اخلاقی تک تک جوانان است، تنبلی، سستی، سودجویی، خودنمایی، قانع نبودن. این‌ها مواردی است که در اردوهای جهادی خلاف آن را تجربه می‌کنید و تمرینی برای ماست که تنبلی را کنار بگذاریم، خودبینی و خودخواهی را در فضای اردوهای جهادی می‌شکنیم.

یکی از رزمندگان دوران دفاع مقدس اشاره می‌کرد به اینکه من تجربه شب‌های عملیاتی جبهه و جنگ را فقط و فقط در شب‌های اردوهای جهادی لمس کردم و در هیچ جای دیگری چنین نمونه دیگری را به یاد نمی‌آورم و در هیچ فضای دیگری چنین تجربه‌ای را حس نکردم. اردوهای جهادی شبیه به شب‌های عملیات و آن لحظه‌هایی است که ایثار در بین رزمندگان موج می‌زند. در اردوهای جهادی هم مفاهیم ایثار و از خود گذشتگی تحقق می‌یابد و شما می‌بینید جوانانی هستند که با وجود خستگی حاضرند کارهای سخت‌تر را انجام دهند و آن عبارت «أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ أَحْمَرُهَا»^۱ ارزشمندترین کردارها مشکل‌ترین آن‌هاست، را دنبال می‌کنند. این آفت‌های اخلاقی در فضای اردوهای جهادی قابل برطرف شدن است. در واقع من به تعبیر خودم می‌گویم اردوهای جهادی اعتکاف عملی است؛ شما یک هفته در ایام نوروز یا تابستان در اردوهای جهادی شرکت می‌کنید در فضای خدمت به مردم شرکت می‌کنید، کار سخت‌تر را انتخاب می‌کنید، شاید دیرتر از همه غذا می‌خورید، شاید کم‌تر از همه استراحت می‌کنید و بیشتر از همه فعالیت می‌کنید. این فضای معنوی را کجا می‌توان تجربه کرد؟ ما به آن یک اعتکاف از جنس عمل، اعتکاف عملی می‌گوییم.

مقام معظم رهبری تعبیری دارند که می‌فرماید: «اگر شما طعم خدمت را بچشید دیگر از آن دست بر نخواهید داشت.» فقط کافی است که تجربه حضور در اردوهای جهادی برای شما محقق شود، «کسی که طعم خدمت را بچشد از این صحنه خارج نخواهد شد.» این عبارتی است که مقام معظم رهبری دارند.

۱. بحار الأنوار ، جلد ۶۷ ، صفحه ۱۹۱.

مشکلات و معضلاتی در جامعه هست که از چشم مسئولین دور مانده است. همه مسئولین ما در کشور کسانی نیستند که خادم باشند و همه آنها هم کسانی نیستند که قصد کم کاری داشته باشند، بخشی از مسئولین کشور ما به جهت روزمره گی‌هایی که دچار شدند، به جهت مشغله‌های بی مورد و با موردی که دچارش هستند از خدمت به مردم غافل شده اند و یادشان رفته است که قرار است نوکر مردم باشند. یکی از برکات حضور شما در اردوهای جهادی این است که مسئولین را متوجه فعالیتشان بکنید و اصطلاحاً به تعبیر مقام معظم رهبری «شما می‌شوید سفیران کار و تلاش» حال سفیر کار و تلاش برای مسئولین کشوری، استانی، شهرستانی و همچنین سفیر کار و تلاش برای جوانان همان منطقه.

در کنار اینکه آفات اخلاقی و تنبلی‌ها، سستی‌ها، خودخواهی‌ها، خودبینی‌ها در اردوهای جهادی تضعیف می‌شود، اراده انسان تقویت می‌شود، ارتقاء ذهن و اندیشه صورت می‌گیرد، تقویت روح و جسم همگی مواردی است که مقام معظم رهبری به فضای جهادی اشاره دارند و می‌فرمایند: «وقتی خدمت در چشم شما عزیز شد، با همین روحیه تحصیل می‌کنید، با همین روحیه به مهارت‌افزایی می‌پردازید و به دنبال خدمت حرکت می‌کنید.»

▲ در نهایت پیشنهاد من به تک تک شما عزیزان و جوانان حوزوی گرامی این است که یک بار تجربه حضور در فعالیت‌ها و اردوهای جهادی را به طور خاص داشته باشید و با این مفهوم به صورت عینی مواجه شوید و پس از اینکه خود این تجربه را به دست آوردید بین دوستان دیگر بیان کنید تا آحاد جوانان کشور و خصوصاً حوزویان با این شیوه تبلیغی موثر، با این شیوه تهذیبی کارآمد از نزدیک مواجه شوند و آشنایی پیدا کنند.

دسترسی به نسخه الکترونیک و سایر تولیدات جهادگران حوزوی

جهادگران حوزوی | راههای | ارتباطی | مجموعه

قم، بلوار محمد امین صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، مدرسه علمیه معصومیّه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،
دبیرخانه هماهنگی گروه‌های جهادی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

• ۲ ۵ ۳ ۲ ۹ ۴ ۲ ۱ ۱ •

www.jahadgaranhowzavi.com

